

*Черненко Ю.Ю., к.е.н.,
доцент кафедри краєзнавчо-туристичної роботи,
соціальних і гуманітарних наук,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ЗНАНЬ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інтелектуалізація управління стійким розвитком сприяє використанню інноваційних підходів та новаторських ідей для забезпечення ефективного розвитку будь якої галузі, тому знання про охорону прав та об'єкти інтелектуальної власності є надзвичайно важливими для розвитку краєзнавчо-туристичної діяльності в умовах соціально-орієнтованої економіки, що фокусується на дослідженні і просуванні культурно-історичних аспектів в певному регіоні.

1) Знання правових аспектів пов'язаних з інтелектуальною власністю (далі – ІВ) дозволяють захистити та запобігти недобросовісній конкуренції. Велика кількість краєзнавчих та туристичних об'єктів мають велику цінність і потенціал для привабливості окремої місцевості для туристів. Захищаючи права на ці об'єкти, зокрема через патентування або реєстрацію авторських прав, можна забезпечити їх унікальне використання та ексклюзивність, що сприятиме розвитку туризму в окремому регіоні [1].

2) Знання про ІВ допомагають прискорити інноваційні процеси та розробку нових продуктів і послуг у цій сфері. ІВ включає не тільки фізичні об'єкти, такі як пам'ятники архітектури, природні пам'ятки або народні ремесла, але й комерційні таємниці, технології, торговельні марки та інші нематеріальні активи. Обізнаність про охорону прав на ці активи дозволяють бізнесу підтримувати іновативність у туристичному секторі, стимулюючи дослідження, розробку нових ідей та впровадження передових світових практик [2, с.157-160].

3) Знання про охорону прав та ОІВ також сприяють розвитку краєзнавчо-туристичної роботи шляхом забезпечення захисту та збереження культурної спадщини регіону. Багато краєзнавчих об'єктів мають історичну, культурну та етнографічну цінність через що можуть стати об'єктом копіювання, незаконного використання або знецінення. Обізнаність про охорону ОІВ допомагає забезпечити їх адекватну охорону, реставрацію та раціональне використання з метою збереження культурного спадку для майбутніх поколінь.

4) Знання про права та об'єкти ІВ сприяють розвитку краєзнавчо-туристичної роботи через можливості їх комерціалізації. ІВ може бути об'єктом ліцензування, комерційної концесії або створення партнерських угод, що дозволяє отримувати дохід від використання туристичних продуктів та послуг, що стимулює підприємництво, привертає інвестиції і сприяє розвитку туристичної індустрії регіону або країни в цілому [2, с.160-163].

Зважаючи на інтелектуалізацію управління стійкого розвитку, вкрай важливо, щоб усі суб'єкти галузі мали ясне уявлення про можливості ІВ та роль стратегії управління нематеріальними активами. Таким чином, знання про права та об'єкти інтелектуальної власності є необхідними для розвитку краєзнавчо-туристичної роботи в умовах соціально-орієнтованої економіки, сприяють захисту інтелектуальної власності, стимулюють інновації та конкурентоспроможність підприємств, що дає шанс зробити галузь однією з найперспективніших у післявоєнному розвитку України.

Список використаної літератури:

1. Романенко О. О. Особливості інновацій в туризмі та індустрії гостинності / О. О. Романенко, О. Г. Яворська // *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 5-9. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_8_3.

2. Інноваційні технології в туризмі : навч. посібник / Н. М. Влащенко, М. В. Тонкошкур ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 214 с. Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/61897/1/2022_22%D0%9D.pdf.